

"Meselâ su, hararet, toprak, ziya, bir çekirdek etrafında bir vaziyet alarak, o vaziyet bir lisan-ı duadır ki, 'Bu çekirdeği ağaç yap, yâ Hâlıkımız.' derler..." Bu ifadeleri izah eder misiniz?

"Ya istidat lisaniyladır, bütün nebâtat ve hayvânâtın duaları gibi ki, herbiri lisan-ı istidadıyla Feyyâz-ı Mutlaktan bir suret talep ediyorlar ve esmâsına bir mazhariyet-i münkeşife istiyorlar."(1)

Duâ, istemek demektir. Bu isteme hâdisesi, kavli duâlarda doğrudan lisan ile yapılır. Bunun dışında "istidat lisaniyle, ihtiyac-ı fitrî lisaniyle, ızdırar lisaniyle" yapılan duâlar da vardır. Bunların kabul edilmeleri ve bu duâlara cevap verilmiş olmasıyla bu âlemdeki hârika nizam devam etmektedir.

Mesela, bir kayısı çekirdeği, istidat lisani ile Allah'tan kayısı ağacı olmak için dua ediyor. Bir yumurta civciv olmak için istidat lisaniyle dua ediyor. Aynı şekilde insan da fitratında olan istidatlarını inkişaf ettirmek için gayret gösterir, elinden geleni yaparsa, Allah'tan talep ederse, ekseriya geri çevirmez. Her insan istidadının icabına göre talep etmelidir. Kabiliyetinin olmadığı bir sahada talep ederse, ona nail olmaz. Kayısı çekirdeği erik olmadığı gibi, mesela resim yapma kabiliyeti olmayan kişi de ressam olamaz.

Bir kayısı çekirdeğinin içine kayısı ağacının bütün planı yerleştirilmiş. O çekirdeğin ağaç olabilmesi için *su, hava, toprak, hararet* gibi bütün sebepler de bir araya gelince, o çekirdek sanki lisan-ı haliyle; **"Allah'ım beni artık ağaç yap"** diye dua ediyor. Allah'ın onun bu duasına cevap vermemesi, o çekirdeği ağaç yapmaması kabil değildir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz.](#)